

Vaatheelkunde

Erysipelas (wondroos)

Erysipelas (ook wel wondroos of “het vuur”) is een huidinfectie die veroorzaakt wordt door een huidbacterie. Meestal dringt de bacterie de huid binnen via een klein wondje (ingangspoort). Van daaruit verspreidt de bacterie zich in het onderhuidse weefsel. De ingangspoort kan een eenvoudige schram zijn, een vooraf bestaand letsel of een schimmelinfectie tussen de tenen.

Hoe kun je het herkennen?

Erysipelas komt veruit het meeste voor op de benen. Er ontstaat een rode, warme en snel groter wordende vlek op de huid. De vlek heeft een ietwat verhoogde rand: deze kan je voelen als je er met je vinger over strijkt. Na een paar dagen kun je blaren zien verschijnen, die mogelijk spontaan opengaan. De klieren in de buurt (bijvoorbeeld liesklieren bij erysipelas op het been) kunnen opzwellen en pijnlijk worden. Soms zie je een rode streep lopen van het letsel naar die klieren. Al snel zul je ook last krijgen van algemene ziektesymptomen: koorts, spierpijn, hoofdpijn en braakneigingen.

Risicofactoren

- oedeem (vochtophoping) ter hoogte van de benen
- verminderde doorbloeding van benen door vaatlijden en/of suikerziekte
- spataderlijden met wonden aan de enkel
- een schimmelinfectie tussen de tenen
- gebruik van immuunverlagende medicatie, zoals cortisone of chemotherapie
- overgewicht

Hoe word je onderzocht?

Het uitzicht van wondroos is meestal typisch. De diagnose kan dan ook meestal op zicht gebeuren. Bij erge gevallen wordt een bloedonderzoek gedaan. In geval van erysipelas wordt een verhoging van de witte bloedcellen en de aanwezigheid van ontstekingseiwitten gezien in het bloed.

Bij een gezwollen, rood en warm been dient men een diep veneuze trombose uit te sluiten. Om een diep veneuze trombose uit te sluiten wordt een duplexonderzoek van de aders uitgevoerd op de consultatie vaatheelkunde.

Complicaties van erysipelas

Als de bacterie de kans krijgt om zich te verspreiden, kunnen volgende complicaties optreden.

blaarvorming

Erysipelas kan voorkomen met blaren. In een gebied met roodheid ontstaan blaren gevuld met helder, gelig of wittig vocht.

erysipelas wonden

Erysipelas kan de huid en het onderhuidse vet beschadigen. Er ontstaat dan een wonde in het gebied dat eerst rood was. Soms wordt dit voorafgegaan door een blaar.

diepe ontsteking tot op de fascia (bindweefsel)

De bacterie kan naast de huid en het onderhuidse vet ook de fascia aantasten. De fascia is een laagje bindweefsel dat rondom de spieren van het been zit. Deze ontsteking is een ernstige en diepe vorm van infectie, die bestreden moet worden met hoge doseringen antibiotica. Het dode weefsel moet heelkundig worden verwijderd.

ontsteking van de spieren in de diepte van het been (compartimentsyndroom)

De bacterie kan ook door de fascia heen de spieren infecteren waardoor deze gaan zwellen. Doordat de spieren omgeven zijn door de fascia als een strakke koker, is er niet veel ruimte om te zwellen. Door de zwelling worden bloedvaten afgeknepen en sterven spieren af. De behandeling bestaat uit het heelkundig openen van de fascia.

beschadiging van de lymfevaten (lymfoedeem)

Na een doorgemaakte erysipelas kunnen de lymfebanen beschadigd zijn. De lymfevaten voeren overtollig vocht, eiwitten en afbraakproducten van ontstekingen af in de richting van de lymfeklieren: dit zijn immers minuscule en kwetsbare vaatjes die makkelijk kunnen beschadigen. Daarna wordt overtollig vocht minder goed afgevoerd, waardoor een been of een arm dik kan blijven (lymfoedeem). Wie meer dan een keer een erysipelas heeft gehad, heeft meer kans op het ontwikkelen van lymfoedeem.

bloedvergiftiging (sepsis)

Als de bacteriën in grote aantallen in de bloedbaan komen, dan ontstaat er een bloedvergiftiging. Hierbij is er vaak hoge koorts en de patiënten zijn erg ziek. De bloeddruk kan dalen, en gevaarlijk laag worden, waardoor patiënten in een shock kunnen raken. Bij zeer ernstige infectie met bloedvergiftiging en shock kunnen vitale organen beschadigd raken, zoals het hart, de nieren, de lever. Zelfs trombose in de hersenen en hersenvliesontsteking zijn een mogelijke complicatie.

Hoe word je behandeld?

- antibiotica: afhankelijk van de ernst wordt de antibiotica in pilvorm of via een infuus toegediend
- wondzorg van de toegangspoort in geval van een wonde
- behandeling van voetschimmel: was je voeten tweemaal per dag, droog ze goed af tot ze kurkdroog zijn en breng een schimmeldodend product aan
- compressieverband: een compressieverband voorkomt vochtophoping in het been en bevordert het genezingsproces. Omdat erysipelas de oppervlakkige lymfevaten aantast, kan het de oorzaak zijn van lymfoedeem. Ter preventie wordt een compressiekous klasse II type AG voorgesteld gedurende 12 maanden. Je krijgt een voorschrift voor deze compressiekous mee van jouw arts
- probeer het been zoveel mogelijk hoog te leggen om zwelling te vermijden

Voor meer informatie over de verschillende ingrepen kan je terecht op de consultatie of op www.dokterbalduyck.be.

Preventie van erysipelas

Vermijd het ontstaan van ingangspoorten: zorg ervoor dat de huid tussen de tenen en vingers weer normaal wordt en daarna intact blijft. Zorg voor een goede voet-hygiëne: vermijd eelt, kloofjes, eczeem of schimmels. Het is van belang om na genezing de huid tussen de tenen goed in de gaten te houden, omdat schimmelinfecties vaak terug komen.

Het is belangrijk steeds de tenen en de huid tussen de tenen na het douchen goed af te drogen.

Compressieverbanden of compressiekousen kunnen de doorbloeding en de lymfedrainage ondersteunen en de zwelling van de benen tegengaan. In geval van droge huid gebruik je een vochtinbrengende crème.

Mensen met steeds terugkerende erysipelas komen in aanmerking voor een onderhoudsbehandeling met antibiotica. Deze worden meestal één keer per maand via een inspuiting gegeven.

consultatie Bornem

AZ Rivierenland
Kasteelstraat 23
2880 Bornem
tel. voor afspraak: 03 890 16 10

consultatie Mechelen

Hooiendonkstraat 4
2801 Heffen (Mechelen)
tel. voor afspraak: 03 304 60 46

consultatie Willebroek

Decock kliniek
Schoolweg 26
2830 Willebroek
tel. voor afspraak: 03 304 60 46

consultatie Bazel

Kruibekestraat 75
9150 Bazel
tel. voor afspraak: 03 304 60 46

ref.: 50006428 (B)

versie: 16/03/2021

foto's & illustraties: Adobe stock

eigenaar: dr. Bram Balduyck, vaat- en thoraxchirurg

v.u.: Sofie Vermeulen, communicatieverantwoordelijke

Maatschappelijke zetel:

vzw AZ Rivierenland | 's Herenbaan 172 | 2840 Rumst
RPR 0416 851 659 | Erkenningsnummer 104 | Bevoegde rechtbank: Antwerpen

www.azrivierenland.be | info@azr.be